

GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN DU LỊCH TỈNH HẢI DƯƠNG

Vũ Văn Thực*

TÓM TẮT

Du lịch được coi là ngành công nghiệp không khói đem lại hiệu quả kinh tế cao, do đó phát triển du lịch là một trong những ưu tiên hàng đầu của nhiều quốc gia trên thế giới. Việt Nam là một quốc gia có bề dày truyền thống văn hoá, lịch sử, có nhiều cảnh quan thiên nhiên phong phú, hệ sinh thái đa dạng, con người hiền hoà và hiếu khách là những lợi thế to lớn để phát triển ngành du lịch, thấy được tiềm năng đó Đảng và Nhà nước ta luôn coi ngành du lịch là ngành kinh tế mũi nhọn trong chiến lược phát triển kinh tế của mình. Tỉnh Hải Dương từ lâu được coi là một trong những cái nôi của nền văn hóa Việt Nam, một vùng đất có nhiều cảnh quan thiên nhiên phong phú, hệ sinh thái đa dạng, giàu di sản văn hóa và danh thắng. Bên cạnh đó, con người Hải Dương được biết đến là cần cù, giản dị, hiếu khách. Đây chính là nguồn tài nguyên du lịch đầy tiềm năng để phát triển ngành du lịch. Tuy nhiên, thực tế cho thấy thời gian qua những tiềm năng, lợi thế đó chưa được khai thác và phát huy hết hiệu quả. Mục tiêu của nghiên cứu này là đánh giá thực trạng du lịch Hải Dương, đồng thời đề xuất để phát triển ngành này trong thời gian tới.

Từ khóa: du lịch, Hải Dương, phát triển

TOURISM DEVELOPMENT SOLUTIONS HAI DUONG PROVINCE

ABSTRACT

Tourism is considered to be a smokeless industry which brings high economic efficiency. Therefore, its development is one of the top priorities of many countries around the world. Vietnam is a country possesses lots of natural landscapes, diverse ecosystems as well as a thick culture and history, the gentleness and hospitality of the people. Those are some great advantages to expand tourism, whose potential are considered by the Party and State as a strategic economy's development. Hai Duong province has been known to be one of the cradles of culture of Vietnam for a long time. It is a land with many natural landscapes, diverse ecosystems, rich cultural heritage. Besides, people in Hai Duong is nototirous for their hardworking, modest, and hospitality. However, the fact that those potentials and advantages of Hai Duong does not fully utilized efficiently that gives the objective of this study is to assess the state of tourism in Hai Duong, and to propose solutions to develop this sector in the future.

Keywords: tourism, Hai Duong, development.

* TS. Ngân hàng Nông nghiệp và phát triển nông thôn, CN. Thành phố HCM

1. Đặt vấn đề

Du lịch là hành động tạm rời khỏi nơi cư trú thường xuyên của con người để đi đến một, hoặc nhiều nơi khác nhau nhằm thực hiện cho những mục đích khác nhau. Ngày nay, du lịch càng trở nên quan trọng đối với nhiều quốc gia trên thế giới, đặc biệt là các quốc gia có tiềm năng, lợi thế phát triển du lịch bởi những đóng góp to lớn mà nó đã mang lại; vì thế, tại nhiều nước trên thế giới đã dành những khoản tiền đáng kể để đầu tư cho phát triển du lịch. Hơn thế nữa, phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn trong cơ cấu kinh tế là một trong những ưu tiên trong việc chuyển dịch cơ cấu kinh tế của nhiều quốc gia trên thế giới như giảm tỷ trọng của những ngành sản xuất vật chất, đồng thời tăng tỷ trọng của những ngành kinh tế dịch vụ, trong đó ngành du lịch là một trọng tâm. Việt Nam là một quốc gia có bề dày truyền thống văn hoá, lịch sử, có nhiều cảnh quan thiên nhiên phong phú, hệ sinh thái đa dạng, con người hiền hoà và hiếu khách, đây là những lợi thế to lớn nếu ngành du lịch biết tận dụng khai thác thì không xa ngành du lịch sẽ nhanh chóng phát triển trở thành ngành kinh tế mũi nhọn trong cơ cấu kinh tế quốc dân. Mặt khác, trên bản đồ du lịch Việt Nam, Hải Dương từ lâu đã được du khách trong và ngoài nước biết đến như là một địa danh du lịch có nhiều khu, điểm du lịch nổi tiếng. Song, một cách khách quan nhìn nhận, du lịch Việt Nam nói chung, du lịch tỉnh Hải Dương nói riêng phát triển chưa tương xứng với tiềm năng, vị thế vốn có của nó. Sự nghèo nàn về sản phẩm dịch vụ, yếu kém về cơ sở vật chất kỹ thuật, tình trạng huỷ hoại môi trường, sinh thái đang diễn ra hàng ngày; thiếu bảo tồn, duy tu, tôn tạo các di tích lịch sử văn hoá của cha ông để lại, tính thiếu chuyên nghiệp của đội ngũ làm dịch vụ du lịch... đã làm cho hiệu

quả và sự phát triển du lịch của cả nước nói chung, cũng như tại tỉnh Hải Dương nói riêng chưa đạt được kết quả như mong đợi; chính vì vậy, tìm ra các giải pháp nhằm phát triển ngành du lịch Hải Dương là vấn đề có tính cấp thiết đối với ngành du lịch tỉnh Hải Dương trong thời gian tới.

2. Thực trạng ngành du lịch tỉnh Hải Dương

Về tiềm năng du lịch: Hải Dương là tỉnh văn hiến, một trong những cái nôi của nền văn hóa Việt Nam, một vùng đất trù phú, có cảnh quan thiên nhiên phong phú, hệ sinh thái đa dạng và nhiều di sản văn hóa và danh thắng; địa hình đồi núi, trong đó địa hình karst đã tạo ra nhiều danh thắng, thác nước, khe, hẻm núi... đầy thơ mộng; có điểm tập trung đa dạng sinh học đặc trưng hệ sinh thái đồng bằng như đảo Cò nằm ở huyện Thanh Miện; có số lượng và mật độ di tích lịch sử văn hóa vào loại lớn nhất nước, trong đó có di tích đặc biệt cấp quốc gia như khu di tích, danh thắng Côn Sơn - Kiếp Bạc với một quần thể các di tích chùa, miếu, am... được xây dựng trên địa hình núi cao, trong khu cảnh thiên nhiên hùng vĩ, đây cũng là điểm mang tính đặc trưng cao của du lịch tỉnh Hải Dương vì cũng chỉ một vài địa phương trong cả nước có được những điểm du lịch mang nét tương đồng (Chùa Hương - Hà Nội, Yên Tử - Quảng Ninh). Hải Dương còn được xem là một trong những địa phương có số lượng di tích danh nhân nhiều nhất nước như thờ Nguyễn Trãi, Trần Hưng Đạo, Tuệ Tĩnh, Mạc Đĩnh Chi, Nguyễn Thị Duệ, một tỉnh có tới gần 10% trong tổng số lễ hội toàn quốc, trong đó có nhiều lễ hội dân gian. Ngoài ra, Hải Dương còn là quê hương nghệ thuật dân gian rỗi nước, đây là một loại hình nghệ thuật truyền thống đặc sắc của Việt Nam được rất nhiều du khách trong và ngoài

nước biết đến; có hệ thống làng nghề phát triển, nhiều đặc sản ẩm thực truyền thống hấp dẫn; con người Hải Dương được cho là giàu tình cảm, cần cù, hiếu khách [6].

Nhằm thu hút du khách thập phương, thời gian qua tỉnh đã qui hoạch, đầu tư để hình thành nhiều khu, điểm du lịch, chẳng hạn như: Khu Côn Sơn - Kiếp Bạc; khu An Phụ - Kính Chủ; điểm du lịch sinh thái đảo Cò Chi Lãng Nam - Thanh Miện; khu du lịch thành phố Hải Dương. Ngoài ra, còn một số điểm di tích, làng nghề, làng quê khác đang hình thành điểm du lịch như di tích Đền Cao, Văn miếu Mao Điền, đền Tranh, đền Khúc Thừa Dụ, làng múa rối nước Hồng Phong, gốm Chu Đậu, chạm khắc gỗ Đông Giao, thêu Hưng Đạo... nằm ở vùng phụ cận trung tâm du lịch Hà Nội; đã và đang hình thành mối quan hệ mang tính liên vùng du lịch với các tỉnh trong khu vực như Hải Dương - Quốc lộ 18 - Hạ Long - cửa khẩu Móng Cái - Trung Quốc; Hải Dương - Bắc Ninh - Lạng Sơn - cửa khẩu Hữu Nghị Quan - Trung Quốc; Hải Dương - Hải Phòng; Hải Dương - Bắc Giang - Lạng Sơn; tuyến du lịch Côn Sơn - Kiếp Bạc, Kính Chủ - An Phụ; tuyến du lịch sinh thái thăm làng cò Chi Lãng Nam, đền Quát, đền Tranh, làng Cúc Bò; tuyến du lịch thăm làng tiến sỹ Mộ Trạch, Văn miếu Mao Điền; tuyến du lịch tổng hợp thăm các di tích lịch sử, làng nghề, sinh thái... Với nguồn tài nguyên du lịch phong phú, đa dạng như trên, tỉnh Hải Dương được cho là một trong những địa phương có nhiều tiềm năng để phát triển ngành du lịch [6].

Thực trạng phát triển du lịch tỉnh Hải Dương trong giai đoạn vừa qua: nhận thấy tiềm năng to lớn sẵn có, những năm gần đây, tỉnh Hải Dương đã chú trọng đầu tư vào ngành du lịch, bên cạnh đó nhiều tổ chức, cá nhân đã đầu tư mở rộng kinh doanh đối với

lĩnh vực này. Trong 5 năm qua, các cơ sở lưu trú du lịch ở Hải Dương phát triển cả về số lượng và chất lượng, qua đó từng bước đáp ứng nhu cầu của khách du lịch, chẳng hạn nếu như năm 2006, toàn tỉnh chỉ có 73 khách sạn, nhà nghỉ, với tổng số 1.540 phòng nghỉ thì đến năm 2010 đã tăng lên 133 cơ sở lưu trú với tổng số 2.637 phòng, tốc độ tăng trưởng phòng khách sạn giai đoạn 2006 - 2010 đạt 14,4% [6]. Về nguồn nhân lực hoạt động trong lĩnh vực du lịch cũng có những bước phát triển đáng kể, nếu như năm 2006, toàn tỉnh Hải Dương có 2.400 lao động làm việc trực tiếp trong cơ quan quản lý Nhà nước về du lịch và các cơ sở kinh doanh du lịch thì cho đến năm 2010 đã tăng lên 3.745 người, tăng trưởng trung bình 15,6%. Ngoài ra, hàng năm còn hàng chục ngàn lao động xã hội khác phục vụ du lịch thông qua cung ứng hàng hóa, dịch vụ vận tải, ăn uống, vui chơi giải trí tại các điểm du lịch... Giai đoạn 2011 - 2015, du lịch Hải Dương đã đạt tốc độ tăng trưởng khá, có thể kể ra đây một vài chỉ tiêu cơ bản như: khách lưu trú năm 2011 đạt 666.870 lượt người, ước tăng lên 1.125.000 lượt người vào năm 2015, tăng trưởng trung bình 14,5%/năm; doanh thu du lịch năm 2011 đạt 727,9 tỷ đồng ước tăng lên 1.350 tỷ đồng vào năm 2015, tăng trưởng trung bình 13,1%/năm. Đầu tư của các thành phần kinh tế vào cải tạo và xây mới các khách sạn, nhà hàng, dịch vụ vui chơi giải trí và phương tiện vận chuyển khách tăng thêm 600 tỷ đồng, nâng tổng số vốn đầu tư của các cơ sở kinh doanh du lịch lên 3.600 tỷ đồng; cơ sở hạ tầng trong một số khu, điểm du lịch đang được đầu tư hoàn thiện hơn. Hoạt động du lịch không chỉ mang lại hiệu quả kinh tế mà còn mang lại hiệu quả xã hội, tạo việc làm cho 7.500 lao động trực tiếp và trên 15.000 lao động gián

tiếp [5]. Những con số trên cho thấy ngành du lịch tỉnh Hải Dương đang có bước chuyển mình, song khách quan nhìn nhận, ngành du lịch tỉnh Hải Dương chưa thực sự khai thác hết tiềm năng, lợi thế sẵn có.

3. Một số nguyên nhân hạn chế

- Nguồn vốn đầu tư cho phát triển du lịch chưa khai thác hết tiềm năng nên hiệu quả chưa được như kỳ vọng.

- Số lượng cũng như chất lượng của một số loại hình du lịch chưa đáp ứng được nhu cầu của du khách ở trong và ngoài nước.

- Cơ sở vật chất kỹ thuật như hệ thống giao thông, phương tiện vận chuyển, hệ thống lưu trú, điểm du lịch... còn có những bất cập, chưa thuận lợi cho du khách.

- Việc qui hoạch tổng thể ngành du lịch của tỉnh còn có những bất cập, còn chồng chéo, trùng lặp gây tổn kém nguồn lực và giảm hiệu lực của các quy hoạch, chất lượng quy hoạch chưa cao.

- Chưa có sự liên kết chặt chẽ để phát triển du lịch, đặc biệt là liên kết giữa các địa phương, liên kết ngành và liên kết giữa các cá nhân, tổ chức kinh doanh nhỏ lẻ.

- Thực tế cho thấy tỉnh Hải Dương vẫn chưa được nhiều du khách biết đến, mặc dù nơi đây có nhiều tài nguyên du lịch có giá trị, con người hiền hòa, mến khách.

- Nguồn nhân lực tuy có những phát triển đáng kể nhưng vẫn còn bộ phận không nhỏ nguồn nhân lực chưa đáp ứng được yêu cầu, đặc biệt là khả năng quản lý, trình độ ngoại ngữ, khả năng am hiểu về phong tục, tập quán, lịch sử, địa lý và khả năng giao tiếp... của hướng dẫn viên, các nhà quản lý còn chưa thực sự đáp ứng được yêu cầu phát triển của ngành.

- Công tác quản lý nhà nước về du lịch vẫn còn khá nhiều điều phải bàn như chưa tách

riêng ròi giữa công tác quản lý và kinh doanh; tình trạng cạnh tranh không lành mạnh, chèo kéo khách, tình trạng mất an ninh trật tự đầu đó vẫn xảy ra... làm ảnh hưởng nhất định đến phát triển du lịch.

- Là một tỉnh mà môi trường đầu tư đã có nhiều cải thiện nhưng vẫn còn một số vấn đề cần được đổi mới hơn nữa để ngày càng thu hút nhiều hơn các nhà đầu tư vào lĩnh vực du lịch.

4. Giải pháp phát triển du lịch tỉnh Hải Dương

Một là, đa dạng hóa nguồn vốn cho phát triển du lịch: muốn cho du lịch phát triển thì ngoài có nguồn tài nguyên phong phú, đa dạng thì cần phải có cơ sở vật kỹ thuật khang trang, hiện đại; các danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử văn hóa phải thường xuyên được trùng tu, nâng cấp; nguồn nhân lực phải có chất lượng và muốn thực hiện được điều đó thì vấn đề trước tiên là phải giải quyết được bài toán về vốn. Để có nguồn vốn đủ mạnh đầu tư phát triển du lịch tỉnh Hải Dương, thiết nghĩ ngành du lịch Hải Dương cần phải có giải pháp huy động vốn để đầu tư cho ngành du lịch, các giải pháp cụ thể là: phát hành cổ phiếu, trái phiếu công ty để huy động vốn; góp vốn đối với các công ty TNHH, công ty hợp danh; phát hành trái phiếu địa phương cho các công trình hạ tầng có thu, phát hành trái phiếu địa phương cho các công trình và được hoàn trả bằng ngân sách địa phương; thu hút nguồn vốn ODA, FDI, nguồn vốn tín dụng ngân hàng...có như vậy sẽ thu hút được tối đa nguồn vốn của toàn xã hội đầu tư cho ngành du lịch của tỉnh phát triển.

Hai là, đa dạng hoá và nâng cao chất lượng các loại hình và sản phẩm dịch vụ du lịch: về loại hình du lịch, ngoài những loại hình du lịch hiện có, ngành du lịch Hải Dương

cần nghiên cứu phát triển các loại hình du lịch như: du lịch văn hoá; du lịch tham quan, nghỉ dưỡng; du lịch chữa bệnh; du lịch sinh thái; du lịch hội thảo, hội nghị; du lịch thể thao; du lịch thăm thân nhân, tham quan vùng quê. Về sản phẩm du lịch tiếp tục duy trì và nâng cao chất lượng các sản phẩm dịch vụ du lịch hiện có, đồng thời cần phát triển các sản phẩm du lịch khác có tiềm năng, thế mạnh, chẳng hạn như tổ chức hội thảo trong nước và quốc tế, tổ chức các sự kiện thể thao lớn, du lịch về nguồn, du lịch tâm linh, tham quan vùng quê; du lịch văn hóa, làng nghề; du lịch công vụ và các loại hình dịch vụ vui chơi giải trí khác.

Ba là, tăng cường đầu tư cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ phát triển du lịch: cơ sở vật chất là một trong những yếu tố vô cùng quan trọng giúp cho ngành du lịch Hải Dương phát triển, để thực hiện được điều đó, các cấp, các ngành cần tập trung đầu tư cơ sở vật chất kỹ thuật, cụ thể như: đầu tư xây dựng hệ thống giao thông đường bộ, đường thủy và đường sắt nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho du khách đến tham quan; đầu tư mở rộng hệ thống cấp nước; nâng cấp hệ thống thông tin liên lạc, hệ thống cung cấp điện; xây dựng mới, cải tạo, mở rộng hệ thống khách sạn, hệ thống nhà hàng có đủ tiêu chuẩn để đón khách; xây dựng cải tạo lại các khu, điểm du lịch; xây dựng khu vui chơi giải trí, trung tâm hội thảo, hội nghị và bệnh viện mang tầm cỡ quốc tế; hiện đại hoá trang thiết bị, cũng như phương tiện vận chuyển phục vụ cho du khách.

Bốn là, qui hoạch tổng thể du lịch tỉnh Hải Dương: du lịch là một hiện tượng kinh tế - xã hội mang nhiều yếu tố phức tạp, nó có thể ảnh hưởng tích cực hoặc tiêu cực đến đời sống kinh tế, xã hội, văn hoá, cũng như môi trường của các địa bàn phát triển du lịch. Do vậy, trường hợp công tác qui hoạch được thực hiện tốt sẽ

làm gia tăng những lợi ích từ du lịch, giảm thiểu tác động tiêu cực do nó đem lại cho các tầng lớp dân cư và các doanh nghiệp, ngược lại công tác qui hoạch không thực hiện tốt sẽ dẫn đến nhiều tiêu cực khó kiểm soát. Nhiều khi công tác qui hoạch phát triển du lịch do thiếu tầm nhìn dài hơi, người làm công tác qui hoạch chỉ nghĩ đến lợi ích trước mắt, không nghĩ đến lợi ích lâu dài có thể gây ra hậu quả nghiêm trọng trong tương lai. Khi đó, chi phí xã hội cần phải bỏ ra để khắc phục hậu quả đó có lẽ lớn hơn gấp nhiều lần so với những gì du lịch đã đem lại, song chưa chắc đã khắc phục được như hiện trạng sơ khai ban đầu của nó; nói như vậy để cho chúng ta hiểu rõ được tầm quan trọng của công tác qui hoạch du lịch cho phát triển du lịch bền vững. Để công tác qui hoạch mang lại hiệu quả thiết thực cho sự phát triển ngành du lịch Hải Dương, việc qui hoạch du lịch phải căn cứ vào tình hình phát triển kinh tế xã hội; tiềm năng, tài nguyên du lịch của địa phương; qui hoạch phát triển du lịch của cả nước, của các vùng phát triển du lịch và định hướng phát triển du lịch để thực hiện việc qui hoạch, mục đích cuối cùng của việc qui hoạch là thúc đẩy ngành du lịch Hải Dương phát triển nhanh và bền vững hơn. Do vậy, các cấp chính quyền cần coi qui hoạch phát triển du lịch là một trong những nhiệm vụ quan trọng trong suốt quá trình phát triển du lịch của tỉnh Hải Dương. Để du lịch Hải Dương ngày càng hấp dẫn du khách thì công tác qui hoạch cần phải đi trước một bước. Qui hoạch phải dựa trên cơ sở nghiên cứu, đánh giá một cách khoa học, khách quan các nhân tố: tài nguyên du lịch, vốn, nguồn nhân lực, tác động môi trường, khoa học công nghệ và thị trường.

Năm là, liên kết phát triển du lịch: để du lịch Hải Dương thực sự phát huy hết tiềm năng

của mình thì việc liên kết để phát triển du lịch là cần thiết, các mối liên kết cần thực hiện như liên kết giữa các địa phương để cùng thúc đẩy ngành du lịch phát triển, liên kết giữa các đơn vị kinh doanh các lĩnh vực khác nhau và liên kết giữa các tổ chức, cá nhân kinh doanh du lịch nhỏ lẻ thành những tổ chức lớn hơn. Về liên kết giữa các địa phương: các địa phương tham gia liên kết cần có chiến lược để cùng xây dựng, quảng bá thương hiệu cho các bên, hỗ trợ xây dựng cơ sở vật chất kỹ thuật, cùng hỗ trợ giảm giá tour cho du khách đến thăm các địa bàn tham gia liên kết, có chính sách ưu đãi về thuế, chính sách đất đai cho các tổ chức, cá nhân của tỉnh, thành phố khác địa bàn tham gia đầu tư kinh doanh du lịch trên địa bàn của mình, liên kết để tránh đưa ra các sản phẩm dịch vụ trùng lặp, giảm nhẹ được sự cạnh tranh từ nơi khác... Ngoài ra, các địa phương cùng liên kết để nghiên cứu, đào tạo cán bộ trong lĩnh vực du lịch, giáo dục người dân ở địa phương nâng cao ý thức giữ gìn và phát triển nguồn tài nguyên du lịch. Về liên kết giữa các tổ chức, cá nhân kinh doanh du lịch trong các lĩnh vực khác nhau để bán sản phẩm phục vụ du khách: việc liên kết giữa các tổ chức, cá nhân kinh doanh trong các lĩnh vực khác nhau thời gian qua cũng chưa hoặc rất ít được thực hiện, do vậy chưa tạo được sức mạnh trong hoạt động kinh doanh. Để tạo được sức bật cho sự phát triển ngành du lịch, cũng như ngày càng mang lại nhiều lợi ích cho các tổ chức, cá nhân kinh doanh trong các lĩnh vực khác nhau, cần có mối liên kết chặt chẽ giữa các tổ chức, cá nhân. Chẳng hạn như: các công ty lữ hành cần có mối liên kết chặt chẽ với các khách sạn, các doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực vận chuyển, các khu vui chơi giải trí và ngược lại... để du khách đến nghỉ ngơi, sử dụng phương tiện vận chuyển,

đến vui chơi giải trí tại các tổ chức, cá nhân tham gia liên kết với chi phí hợp lý nhất. Trong liên kết cần phải lấy mục tiêu phục vụ khách hàng làm kim chỉ nam cho hoạt động liên kết, khi đã liên kết với nhau, các doanh nghiệp cần ưu tiên sử dụng sản phẩm dịch vụ của nhau, cần đưa ra một chính sách giá cả phù hợp để ngày càng thu hút được nhiều du khách đến với mỗi doanh nghiệp, thường xuyên đưa ra chính sách ưu đãi đối với khách hàng. Về liên kết giữa các cá nhân, tổ chức kinh doanh du lịch nhỏ lẻ để hình thành các tổ chức kinh doanh du lịch lớn mạnh hơn: hiện nay đa số các doanh nghiệp hoạt động du lịch trên địa bàn còn tương đối nhỏ bé, nhiều tổ chức cá nhân có điều kiện liên kết với nhau để cùng phát triển nhưng vẫn không liên kết với nhau. Nhằm tạo ra nhiều khu du lịch mang tầm cỡ quốc tế, khách sạn đạt tiêu chuẩn cao, các công ty lữ hành lớn, các công ty vận chuyển hay các tập đoàn kinh doanh du lịch lớn mạnh cần có sự liên kết giữa các nhà kinh doanh du lịch nhỏ lẻ để hình thành ra những doanh nghiệp du lịch lớn mạnh hơn, từ mô hình liên kết này sẽ là một trong những điều kiện cơ bản để phát triển ngành du lịch Hải Dương theo hướng phát triển bền vững.

Sáu là, xây dựng thương hiệu du lịch Hải Dương: thương hiệu là một trong những yếu tố quan trọng để thúc đẩy phát triển một ngành nghề hay một doanh nghiệp. Nếu một địa phương hay một doanh nghiệp có thương hiệu mạnh đã có chỗ đứng trong lòng người tiêu dùng thì lợi ích mang lại là không nhỏ. Do vậy, xây dựng và phát triển thương hiệu du lịch Hải Dương là một yếu tố quan trọng để giúp ngành du lịch Hải Dương phát triển nhanh và bền vững hơn nữa. Để xây dựng thương hiệu du lịch Hải Dương trở thành một thương hiệu mạnh, theo chúng tôi cần phải có

các điều kiện cơ bản như: cần phải đa dạng hoá và nâng cao chất lượng sản phẩm du lịch, chú ý các sản phẩm mang những nét độc đáo, đặc trưng riêng của tỉnh Hải Dương; mở rộng đầu tư cơ sở vật chất kỹ thuật ngành du lịch Hải Dương; đào tạo đội ngũ cán bộ công nhân viên ngành du lịch có đủ năng lực, trình độ trong lĩnh vực xây dựng và quảng bá thương hiệu; tăng cường tuyên truyền đến các tổ chức, cá nhân kinh doanh trong lĩnh vực du lịch và toàn thể người dân trên địa bàn để họ nhận thức rõ các ý nghĩa trong việc xây dựng và phát triển thương hiệu du lịch Hải Dương; tổ chức tuyên truyền giới thiệu về sản phẩm dịch vụ du lịch, phong cảnh và văn hoá, con người Hải Dương đến với du khách ở trong và ngoài nước.

Bây là, đẩy mạnh công tác tuyên truyền quảng cáo, mở rộng và phát triển thị trường: là một tỉnh có nhiều nguồn tài nguyên du lịch có giá trị nhưng lại ít được các du khách trong và ngoài nước ngoài biết đến vì công tác tuyên truyền quảng cáo còn khá ít và thực sự kém hiệu quả, công tác tuyên truyền quảng cáo thời gian qua thực sự vẫn chưa tương xứng với tiềm năng và sự phát triển của ngành du lịch Hải Dương. Để người dân trong và ngoài nước biết đến du lịch Hải Dương nhiều hơn, các ngành, các cấp và các doanh nghiệp kinh doanh du lịch cần tăng cường tuyên truyền quảng cáo hình ảnh và các sản phẩm dịch vụ du lịch của Hải Dương trên các phương tiện thông tin đại chúng như: truyền hình, báo chí, phát thanh, mạng internet... Công tác tuyên truyền quảng cáo còn được thực hiện thông qua việc đặt văn phòng đại diện về du lịch ở các tỉnh thành khác cả trong nước và nước ngoài để tiếp xúc, giới thiệu cho người dân bản xứ về hình ảnh và các sản phẩm dịch vụ của tỉnh. Bên cạnh đó, cần có sự liên kết giúp

đỡ của các công ty du lịch lữ hành lớn, các hãng hàng không, đại sứ quán của các nước... để cùng tuyên truyền, quảng cáo về du lịch Hải Dương. Bên cạnh đó cần mở rộng và phát triển thị trường, ngành du lịch Hải Dương chỉ thực sự phát triển khi ngày càng thu hút được càng nhiều du khách. Do vậy, việc nghiên cứu để mở rộng và phát triển thị trường là việc làm thường xuyên, liên tục đối với ngành du lịch. Về thị trường trong nước tiếp tục mở rộng các thị trường truyền thống như đồng bằng sông Hồng, vùng trung du và miền núi phía Bắc thì cần mở rộng ra các thị trường TP. Hồ Chí Minh, các tỉnh miền Đông Nam Bộ, duyên hải miền Trung, Tây Nguyên và các tỉnh phía Nam. Đối với thị trường quốc tế: tiếp tục mở rộng khai thác các thị trường du lịch truyền thống như Trung Quốc, Đài Loan,... cần phát triển thêm các thị trường khác như: các nước trong liên minh châu Âu (Anh, Hà Lan, Đức, Ý, Tây Ban Nha, Thụy Sĩ...); thị trường Bắc Mỹ (Mỹ, Canada); Nam Mỹ (Brazil, Argentina, Mexico...); thị trường Úc; thị trường Đông Á (Nhật Bản, Hàn Quốc); thị trường ASEAN; thị trường Nga và các nước Đông Âu.

Tám là, tăng cường đào tạo nguồn nhân lực cho ngành du lịch: nguồn nhân lực là một trong những yếu tố quan trọng dẫn đến sự thành công hay thất bại của các ngành kinh tế nói chung, ngành du lịch nói riêng. Hiện nay, lực lượng lao động làm việc trong ngành du lịch trên địa bàn tỉnh Hải Dương tương đối dồi dào, dự báo thời gian tới ngành du lịch Hải Dương sẽ còn thu hút một lực lượng lớn lao động nữa. Nhìn chung, số lượng lao động làm việc trong ngành du lịch tăng nhanh trong thời gian qua, nhưng chất lượng nguồn nhân lực lại đang là vấn đề cần phải bàn đến. Chẳng hạn như: nhiều lao động làm việc trong khách

sạn chưa được đào tạo qua các trường lớp về khách tiết, phục vụ phòng, nấu ăn..., đội ngũ hướng dẫn viên còn chưa am hiểu nhiều về văn hoá lịch sử của đất nước, con người Việt Nam, khả năng giao tiếp kém, trình độ ngoại ngữ còn có nhiều hạn chế; thiếu cán bộ quản lý có đủ năng lực điều hành, năng lực chuyên môn yếu... Chính những vấn đề trên đã ảnh hưởng không nhỏ đến quá trình phát triển ngành du lịch tỉnh Hải Dương. Để đáp ứng yêu cầu phát triển ngành du lịch Hải Dương cần thiết phải có chiến lược đào tạo và phát triển nguồn nhân lực, có như vậy mới tạo ra được một lực lượng cán bộ có đủ năng lực, trình độ và phẩm chất đạo đức tốt, yêu ngành, yêu nghề để đưa ngành du lịch phát triển tốt hơn. Nhằm thực hiện tốt công tác đào tạo cán bộ, ngành du lịch phải dự báo được nhu cầu phát triển, nắm rõ điểm yếu, điểm mạnh nguồn nhân lực hiện có và lập kế hoạch đào tạo, đào tạo lại đối với đội ngũ cán bộ. Đào tạo cán bộ cần được thực hiện ở các trường, viện có uy tín ở trong nước, bên cạnh đó nên gửi cán bộ đi đào tạo ở những nước có ngành du lịch phát triển. Đào tạo đội ngũ cán bộ cần phải gắn giữa đào tạo lý thuyết ở trường, lớp với đào tạo thực tế công việc.

Chín là, tiếp tục hoàn thiện và đổi mới công tác quản lý Nhà nước về du lịch: trong những năm qua, nhất là từ khi có Luật du lịch (2005) ra đời, công tác quản lý nhà nước về du lịch trên địa bàn tỉnh Hải Dương đã có những bước đổi mới đáng kể, qua đó từng bước tách rạch rời giữa quản lý vĩ mô của nhà nước về du lịch với chức năng kinh doanh của các doanh nghiệp, tạo điều kiện cho các doanh nghiệp hoạt động được thuận lợi hơn. Tuy nhiên, cũng cần tiếp tục đổi mới hơn nữa công tác quản lý nhà nước về du lịch như: tách quản lý du lịch ra khỏi Sở Văn hoá Thể thao và Du

lich như hiện nay, để quản lý chuyên sâu về lĩnh vực du lịch trên địa bàn tỉnh, phân công trực tiếp đồng chí Chủ tịch UBND tỉnh theo dõi mảng du lịch để giải quyết kịp thời khó khăn, vướng mắc trong công tác quản lý về du lịch; tiến hành cổ phần hoá các doanh nghiệp nhà nước và các doanh nghiệp nhà nước đang có cổ phần chi phối thành đơn vị cổ phần hoá và nhà nước không nắm cổ phần chi phối; sắp xếp cơ quan quản lý ngành du lịch theo hướng tinh gọn, chất lượng, hiệu quả. Đối với di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh... cần giao trách nhiệm cho đơn vị khai thác và có biện pháp xử phạt nghiêm minh đối với đơn vị được giao trách nhiệm khai thác và quản lý; phối hợp giữa chính quyền và các cơ quan đơn vị tham gia quản lý. Bên cạnh đó, để hoạt động kinh doanh du lịch cạnh tranh một cách lành mạnh, cần tăng cường kiểm tra, kiểm soát và xử lý nghiêm minh các tổ chức, cá nhân cạnh tranh không lành mạnh trong lĩnh vực du lịch.

Mười là, cải thiện môi trường đầu tư, môi trường kinh doanh thông thoáng, hấp dẫn: có chính sách hợp lý và ưu đãi về giá thuê đất, thời gian thuê đất đối với các tổ chức, cá nhân tham gia đầu tư phát triển du lịch, đặc biệt ưu đãi đối với các nhà đầu tư đầu tư vào các lĩnh vực du lịch được ưu tiên đầu tư như: các dự án bảo vệ môi trường sinh thái tốt, các dự án nghỉ dưỡng chữa bệnh cao cấp, các dự án đòi hỏi có qui trình công nghệ cao mà chúng ta chưa đáp ứng được, các dự án thu hút nhiều lao động hoặc đào tạo lại được nhiều nguồn lao động trong nước nhằm tạo ra đội ngũ lao động có trình độ cao. Các chính sách về giá thuê đất, thời gian thuê, thời gian bàn giao mặt bằng cho các chủ đầu tư cần nghiên cứu và so sánh với các địa phương khác trong và ngoài nước, sao cho có tính cạnh tranh để hấp dẫn các nhà đầu tư. Sự sẵn sàng về nguồn

nhân lực cũng là một trong những yếu tố để thu hút các nhà đầu tư, do đó để các nhà đầu tư thực sự yên tâm khi đầu tư xong là có thể chiêu mộ đội ngũ cán bộ có đủ năng lực, trình độ đáp ứng yêu cầu hoạt động. Tiếp tục cải cách thủ tục hành chính trong việc cấp giấy phép thành lập doanh nghiệp, giấy phép đầu tư, thủ tục thanh kiểm tra đối với hoạt động du lịch sao cho nhanh chóng, đảm bảo văn minh, lịch sự, song phải đảm bảo công bằng, chống được tiêu cực; thường xuyên nắm bắt tâm tư, nguyện vọng của các doanh nghiệp, cùng đồng hành với doanh nghiệp nhằm tháo gỡ khó khăn, vướng mắc trước, trong và sau quá trình đầu tư. Ngoài ra, chính quyền các cấp cần thành lập quỹ hỗ trợ lãi suất và các quỹ khác nhằm hỗ trợ các doanh nghiệp kinh doanh du lịch có thể giảm giá tour và các loại hàng hoá khác để kích thích nhu cầu du khách đến với Hải Dương nhiều hơn; Các ngành công an, hải quan, thông tin liên lạc... cần

phối hợp chặt chẽ với nhau để cùng có biện pháp để giảm bớt các thủ tục xuất nhập cảnh, đăng ký tạm vắng, tạm trú, biện pháp bảo vệ an toàn con người, tài sản, chống tệ nạn chèo kéo, tăng giá bất hợp lý đối với du khách, nhất là các dịp lễ, tết... nhằm tạo ra hình ảnh đẹp về Hải Dương trong lòng du khách.

Tóm lại: tiềm năng, lợi thế phát triển du lịch tỉnh Hải Dương còn rất lớn, nếu biết tận dụng, khai thác thì tương lai không xa du lịch tỉnh Hải Dương sẽ cất cánh trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của tỉnh, từ đó nâng cao vị thế, uy tín của tỉnh ở trong và ngoài nước. Trong khuôn khổ bài báo này, tác giả đánh giá khái quát một số tiềm năng, lợi thế du lịch tỉnh Hải Dương, phân tích thực trạng và đề xuất một số giải pháp nhằm phát triển du lịch tỉnh Hải Dương. Hy vọng rằng những giải pháp đề xuất nếu được triển khai, áp dụng đồng bộ sẽ góp phần phát triển du lịch tỉnh Hải Dương trong giai thời gian tới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. GS.TS. Nguyễn Văn Đình; PGS.TS. Trần Thị Minh Hòa (đồng chủ biên) (2008) - Kinh tế du lịch, Nxb Đại học kinh tế quốc dân.
- [2]. Lê Anh Cường (2004) - Tạo dựng và quản trị thương hiệu, danh tiếng và lợi nhuận, Nxb Lao động – Xã hội .
- [3]. MBA. Nguyễn Văn Dung (2009) - Chiến lược & Chiến thuật quảng bá Marketing du lịch, Nxb Giao thông vận tải.
- [4]. MBA. Nguyễn Văn Dung (2009) - Xây dựng thương hiệu du lịch cho thành phố, Nxb Giao thông Vận tải.
- [5]. <http://sovhntdl.haiduong.gov.vn/pages/chitiettin.aspx?newsId=a98a5e4c-e77a-4781-87d4-c3fdb787acb5>
- [6]. <http://hanoi.vietnamplus.vn/Home/Tiem-nang-du-lich-o-Hai-Duong-hien-van-con-bo-ngo/20124/7438.vnplus>